

FOAIE

центръ

МИСТЕ, ИИИИИ ИИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 9.

Duminică 2. Martie.

1841.

ТОРТЪРЪ *) ДОМОАЛЪ.

Pesti Hirlap, би журнал сѣит редакція зѣи вѣрват преавине кѣпоскѣт дн Ungaria не дѣпѣртѣшеце нѣ де тѣлт зрѣмѣторіѣл артикол сѣит титѣлт: „Тортѣрѣ домоалъ,“ адекѣ кинѣпире прин каре жѣдекѣторіѣ се сілеск а стоарче адевѣрѣл дн чеѣ дѣвинѣвѣдѣнѣи.

„Кѣпоацѣм дн ісвор сѣтѣр, кѣмкѣ трѣнѣса комісіе де кѣтрѣ діетѣ дн казѣа сістѣмеѣ крѣмѣнале се ва адѣна дн тоаѣна ~~вѣнтоаре; пѣнѣ атѣнчѣ~~ пѣнѣтрѣ ачеастѣ лѣтрѣре пѣспѣсе де імпортантѣ се адѣнѣ тот фелѣл де матеріѣ трѣвѣнчоасе, датѣрѣ статѣстѣче шчл. Се паре кѣ Sieyes аѣ зѣс одатѣ: „дакѣ соціетатеа нѣ есте пѣнѣтрѣ персоане, атѣнчѣ нѣ шѣѣ пѣнѣтрѣ че есте,“ мѣ тотѣш сѣ тѣртѣрѣсіѣм дрепт, „персоана“ оѣтѣлѣ де рѣнд ла жѣдекатѣ крѣмѣналѣ пѣсте тот, іар' маѣ кѣ деосѣвѣре ла тѣртѣрѣсірѣ, ла черчетѣрѣ пѣнѣ акѣма фѣ цѣнѣтѣ ла тѣлте локѣрѣ де „зѣ лѣкрѣ“ аша зрѣт, дѣкѣт ачелѣвѣа каре фѣ дн старе а прѣвѣ кѣдѣвѣа апѣ ла практѣка казѣелор, іаѣ фост кѣ пѣпѣтѣнѣцѣ де а нѣ тѣмѣдѣ ачел фелѣл де компѣтѣміре, че сілесѣе пѣ ом а рошѣ, кѣчѣ де шѣ нѣ шѣо спѣне ел шѣ-

ешѣ, тотѣш не сѣит аскѣне се сімте а фѣ пѣртѣш ла ачел пѣкат кареле есте а націеѣ. —

Іатѣ зѣл дн челе тѣлте. Тортѣра прин артиколѣл 42. дн 1791. фѣ шѣарсѣ, шѣ не есте слѣвод а помѣнѣ кѣ оарѣшкаре сімѣетѣнт повѣл, кѣмкѣ ачеастѣ діеволеаскѣ патѣ а пѣатѣлѣ оѣпѣескѣ Унгѣрѣл оаѣ шѣерс маѣ тѣмпѣрѣл, декѣт зѣле націѣ, каре се прѣвѣск пѣ сіне де дѣпѣнѣте мерѣтѣтоареле чѣвѣлізациеѣ, ва кѣ оарѣш каре сімѣетѣнт повѣл не есте слѣвод а помѣнѣ, кѣмкѣ тортѣра дн ачеастѣ патрѣе прин леце лѣмѣтрѣтѣ нѣчѣ одатѣ п'аѣ фост сапѣціонатѣ *). Націѣ поастрѣ (адекѣ чеа зѣпѣреаскѣ де каре ворѣеце зѣпѣрѣл скрѣіторѣл), де кѣнд тѣртѣрѣсіеце історѣа дѣспре а еѣ ексѣстѣнѣцѣ, тотѣеаѣна аѣ фост націе кѣ констѣтѣнѣціе слѣводѣ. Іар' де карѣктерѣл зѣнѣ націѣ слѣводе с'аѣ цѣнѣтѣ прѣтѣтѣндѣнѣ шѣ дн тоатѣ времеа процѣсѣл пѣрѣжѣторѣл дн пѣзѣлѣк. Грѣчіѣ, Рома шѣ Цѣрманѣи чеѣ веѣі п'аѣ кѣпоскѣт алѣа. Англѣа, Норѣамерѣка, Франѣа де ла револѣціе дѣкоаче, Оландѣа, Сведѣа шѣ

*) Біне кѣпоацѣм тѣт: 20 дн партеа III. алѣ Vѣrbѣсѣзуѣ аѣоло есте ворѣа нѣмаѣ де дѣтѣшпѣларе деосѣвѣтѣ: шѣ дѣспре ачела дѣкѣ нѣмаѣ дн дѣцѣлес попѣрѣторѣл.

*) Kinsire.

Норвеція п'аѣ кзпоскѣт алта. Іар' не лжигъ процес пѣрѣторѣв љн пѣвлик нічі ворѣв нѣ пѣтеа фі де тортѣрѣ. Тортѣра с'аѣ љнтродѣс пѣмаі дѣпѣ че процесѣ де черчетаре (processus inquisitorius) љнтѣѣв ші љнтѣѣв не калеа правілеі ші а жѣдекъ торіеі вісерічеѣці с'аѣ пра ктізат ка міжлок неоменеск спре сконѣрі іар'ш неоменесці *), маі тѣрзіѣ сѣпт тіранісѣл фѣвдал а веакѣлѣ де міжлок љн каре domnea дрептѣл пѣмпѣлѣ, с'аѣ пѣстрат пріп оарекѣте веакѣрі. Ачеастѣ скімваре жѣкѣ ролѣ mare ші ла поі љн віаца практикѣ, љнсѣ адѣчереа а-мінте де дрептѣл ші лібертатеа чеа веке неаѣ пѣзіт чел пѣціп де ачеа патѣ, љнкѣт леціле поастре ла префачереа ачеаста пѣп печетеа сѣінценіеі де леці. Пентрѣ ачеаста леціле поастре нічі одатѣ п'аѣ санкціонат тортѣра, пентрѣ кѣ еле нічі одатѣ п'аѣ санкціонат процесѣл тѣртѣрісіторѣв. љнтр'ачеаа ваі, поі сѣптем ровіі овічеіѣлѣ. Обічеіѣл леаѣ љнтродѣс не амѣпдоаѣ афарѣ дп леце, обічеіѣл ціне не чеа дп тѣіе љнконтра опреліі де леце, кѣчі обічеіѣл ціне не а доа афарѣ дп леце пѣпѣ љн зіоа де асѣзі, љнсѣ пѣмаі асѣ пра челор неовілі, кѣчі повіліі кѣ тѣлт маі віне кзпоскѣрѣ пѣрціле челе реле а иродесѣлѣ кѣ тортѣрѣ, де кѣт сѣ пѣші несѣпѣпереа ла ачела. Маре есте ворѣа сігѣрісеаскѣ че о зічет Длор, љнсѣ е дрептѣл ші адевѣратѣ. Деспре тѣртѣрісіреа пріп тортѣрѣ лецеа кѣвѣпѣтѣ аша: сѣ љнчетезе претѣтіндеі несте тот; кѣчі ачеаа нѣ е-

*) Везі історіа вісерічеаскѣ, преѣт ші компіаціа зпор правіле вісерічеѣці ші те љн-фіорѣ ші тачі дакѣ поці. љнс: Ред.

сте міжлок љнтокміт де а љнведера адевѣрѣл, ші маі тѣлт есте недеансѣ декѣт черчетаре. Ші тотѣш љндрѣснпм а зіче, ші поѣтінд рефалсіе фѣрѣ а о пѣдѣждзі, љндрѣснпм а зіче: тортѣра трѣіенце ші домненце маі претѣтіндеі љн патріе. Нѣ воім а зіче, кѣткѣ претѣтіндеі фѣрѣ деосівіре; дар' дакѣ есте врезн комітат, каре сѣ поатѣ ста вѣп пентрѣ тоці офіціаліі сѣі љнкѣ ші пентрѣ пандѣріі не каріі љі тріміте ла прігоніреа тѣлхарілор, фіреце ка жѣраці, дакѣ зік, есте комітат, каре сѣ поате фі љнкредіпцат, кѣткѣ тоці ачеціа нѣ љнтревѣіпцеазѣ тортѣрѣ, слава есте а лѣі, кѣткѣ фѣ љн старе а да віацѣ ачеіі ідеі, не каре ізвіреа де дрептате ші де оменіме љнпайте кѣ апі чпчзічечі о вѣгасе љн леце. — Саѣ кѣ доарѣ ачеаа че ам зіс есте клеветіре; кѣчі адекѣ кѣтѣріле челе де кпзіре пѣмаі сѣпѣт, чіселе челе де фѣр, кѣ зпгіі че рѣстігнеа фѣерѣл пічорѣлѣ, кѣрліцеле сѣшпетоаре де невре, чіга кѣ каре се љнтіндеа тѣдѣреле, тоате ачестеа нѣ ле маі ведем. — Кѣ адевѣрат ачестеа нѣ маі сѣпѣт. Еі дар вѣцѣл ші кѣрѣачѣл, каре жоакѣ ролѣ аша лѣртоасѣ ла черчѣтѣрі, маі алес кѣнд ачелеа се афѣ љн тѣпліме зпор оамепі, не каріі зп стрѣп љі пѣмече „віртѣозі ла вѣтаіе," сѣпѣт дестѣлѣ тортѣрѣ; маі вѣртос кѣнд дѣпѣ тоатѣ ворѣа тѣгѣдѣітоаре, љнтрѣ каре „inquisitorul," (фіе ачела mare орі тік) сокотенце кѣ е мпчѣнѣ љндѣржітѣ, сіпгер ла о трацере дп окі своарѣ љнтре спетеле љнвіновѣцітѣлѣ, саѣ ші токѣа афарѣ не ванкѣ љші депрінде пѣтереа пѣпѣ ла челе дѣвспре-зече „непѣтѣрате;" кѣте ші де чпчзішасе орі не зі; дар љнкѣ ачеа фѣпне, кѣ

каре брацелe черчетатълѣ і се стрѣнг дп-
дърѣнт, ші ла тоатъ ворѣа де тѣгъдѣре
тот маі стрѣнс, пѣпъ кѣнд окіі ісе дп-
флъ де дѣрере ші пе фадѣ і се дпвине-
деск винеле челе дпкордате, дар дпкъ кѣ-
поскѣтеле маніре де а траце дп кѣлъ-
да оѣ де а лега стрѣтъ; ші ічі коло
(де ші маі рар, дпсѣ ам ші тотѣш адѣ-
че пілде) іневл чел дптортокат де оцел,
дптрѣ каре аѣ обічеіѣ а траце челе доаѣ
децете марі, ші дакъ черчетатъл зиче пѣ,
атѣпчі кѣ о свѣтѣрѣ домоалъ прічінзеск
кіпкѣ іадѣлѣ дп тѣдѣлѣрїле лѣ; тоате
ачестеа домнілор пѣ сѣнт тортѣрї? Ші
есте врепѣл дпн кѣдї кѣпоск віаца пра-
ктїкѣ а іспїдікцілор дпн комїтатѣрї четъ-
денеці а ле челор домнеці кѣ пѣтереа
датъ асѣпра сѣпцелѣ, каре сѣ поатъ зиче
кѣткѣ дп кѣтпліта ачеастъ ікоапъ тѣкар
пѣтаі о трѣсѣрѣ ар фї преа дптрїтѣ?
Есте врепѣл дпнтре чеї маі дпвладї, ка-
ре сѣ пѣшї адѣкѣ ампте де доаѣ треї дп-
тѣтпмлѣрї дпгрозїтоаре, каре леаѣ прічї-
пѣїт фелїл ачеста де тѣртѣрїсірї домоа-
ле? ох ші пої дпшїне ам шї повестї лѣ-
крѣрї дпфрїкошатe деспре нїце пѣкате,
каре пѣ с'аѣ фѣкѣт; деспре жѣфїрї пе ка-
ре леаѣ фѣкѣт алції, дпсѣ пе каре пѣтї-
ташїї чеї невіновадї леаѣ тѣртѣрїсіт тоа-
те асѣпр'шї, кѣчї корѣачѣл, фѣлїа шї кѣ-
лѣдаоле сѣнт впелте пѣтерпїче де черче-
тат. Дар поате сѣнт, карїї респѣнд: „А
чеаста пѣ есте тортѣрѣ, ачеаста есте вп
міжлок атѣт де треѣвїпчос, фѣрѣ каре а
дпдѣплека пе вїноватѣл ла тѣртѣрїсіре
авїал поці дпн зече дптѣтпмлѣрї ла доаѣ.“
Дпцелелецет домнілор: дар' есте деосївіре
дпнтре ачеаста шї дпнтре тортѣрѣ, нїце
кондїці кѣ лѣаре ампте лѣкрате шї нїце

форме процесѣале а тѣїат варѣарїа, шї а-
пѣтїт ачееа, кѣ дакъ аѣ фост дп старе а
сѣферї тортѣра дпшї кѣпѣта словозенїа.
Дар аїчі дп сїпгѣрѣтатеа впеї одѣї де чер-
четаре дп фадѣ кѣ іпквїзїторѣл, дптрѣ ка-
ре патїміле інімії оменецїї кѣте одатъ
прїп деосївіте дппрецізѣрїї сѣ дптрѣж-
тѣ; кѣте одатъ кѣрсѣл процесѣлї фѣрѣ
пїчі вп реѣлатат ле аціцѣ; алѣдатъ вп
„genomée“ де черчетѣторїѣ харпїк (кѣчї
дп пептѣл оменеск зак дешѣртѣчѣнї тѣл-
те) дп гїділе кѣ темереа де ашї перде
слава; дп позїціе ка ачеаста кѣтм се ва
сїгѣрїсі фїл опѣлѣї? везї кѣ вїетѣл пїчі
се поате плѣпце асѣпра сѣферїтеї педре-
пѣтѣрїї, пептрѣкѣ п'аре кѣ чїне сѣ дове-
деаскѣ; сїпгѣрѣтатеа шї таїна домнеце
дп каса де черчетаре, тартѣрїї сѣнт скошї
афарѣ, сїпгѣр „вїртѣосѣл де а вате“ се афлѣ
де фадѣ ацѣнтѣндѣшї рола де кїпїторїѣ.
Іатъ ачеаста есте деосївіреа домнілор дп-
нтре тортѣрѣ шї дпнтре петортѣра де каре
ворѣїрѣт. Акѣта фїене словод а дпшїра
їдентїтѣїле. 1) Амѣндоаѣ дор; 2) дѣ-
ререа ла амвеле дптѣтпмлѣрї есте дп-
треѣвїпдатъ пѣ ка пепдеапсѣ, чї ка між-
лок де черчетаре; 3) Шї зна шї алта
п'аре темейл дптрѣ ачееа, кѣ пѣкатѣл ар
фї дпведерат, пептрѣкѣ атѣпчі п'ар фї тре-
ѣвїпцѣ де черчетаре, чї дптрѣ ачееа, кѣ
пѣ есте доведїт; 4) тортѣра де одїніоарѣ
дпкъ о апѣрарѣ дп рестїтп де о мїе де
апї кѣ ачееа, кѣткѣ дакъ тот пѣкатѣл ар
ремѣнеа пепдепсїт, атѣпчі ва фї паче де
сїгѣрїтатеа персоналъ шї де а аверїї, шї
соціетатеа оменескѣ префѣкѣндѣсе дп о
чїреадѣ де оаменї се ва рестѣрна дпн тем-
ліе. — Вечпїка дрептате дѣтпнезеїаскѣ,
ѣлѣнда зманїтате шї сїмцѣл де дрепт

трізмфаръ асѣпра перѣторілор ші еї с'аѣ пѣмерат дѣтре пророчій мінчипош; ші ачі ва дѣвінде сімцѣл де дрепт, адеврѣл ші оменімеа ші кінѣторіі ші ачі се вор кѣтрѣпі ка ніще вісѣторі фалчі; прекѣт с'аѣ кѣтрѣпіт дѣ словода Британіе ші дѣ тоате цѣріле сѣс дѣшпрате, ѣнде проце-дѣра сілпикъ, дѣпревѣ кѣ тоате феліѣрі-ле де „тортѣрѣ до то алъ“ с'аѣ дѣре песте тот, пентрѣ тоді вечі ші де сѣвѣр-шіт. — — Дѣнѣдар, дѣпѣ че авем кон-стітѣдіе, ші пѣ пѣтем фі опріді де а лѣа парте дін віаца пѣвлікъ, é де доріт дѣ ін-тересѣл вінепѣі комѣн ка сѣ авем ші едѣ-каціе політіческѣ.“

КРЕДИЦА ДЕШАРТЪ.

(Сѣперстіціа).

А креде дѣдешерт, сѣѣ кѣт зічет маї пе скѣрт, а фі сѣперстіціос, дѣсем-пеазѣ а креде маї мѣлт де кѣт ар тревзі чіпева сѣ креазѣ дѣпѣ темейріле мінціі чеї сѣпѣтоасе. Кредіца дешартѣ стѣ дѣ контракт кѣ некредіца; амѣндоз се дѣвоіеск дѣтр'ачеа, кѣткѣ еле респектеа-зѣ пе мінтеа чеа сѣпѣтоасѣ. Аша дар' сѣперстіціа дѣкапе аколо, ѣнде ліпсеще мінтеа жѣдекѣтоаре, дѣкѣт адекѣ ѣн ом сѣперстіціос се сѣпѣне орвеще де а креде кѣткѣ орі че дѣтѣмпѣлѣрі фіреці, каре ел пѣ ле поате шіеш деслѣші, віп де ла ніще пѣтері сѣпра патѣрале. Кѣ кѣт стѣ чіпева маї адѣнк пе о треапѣ а кѣлтѣ-реї, кѣ атѣта сѣперстіціа есте маї предо-тпітоаре ла дѣлсѣл. Прѣчій ші пе дѣ-вѣцаціі се мінѣпеазѣ де тоате мінѣпіле, кѣ-

те трек песте пѣтереа мінціі лор. Дін ачаеста се поате еспліка, пентрѣ че істо-ріа тѣртѣрісеще, кѣткѣ веакѣріле челе маї векі, ачелеа с'аѣ крѣзѣт а фі ші маї богате де мінѣпі, ші пентрѣ че сѣперстіціа стѣ маї тот дѣтр'о ліне кѣ барбаріа по-поарелор.

Сѣперстіціосѣл есте ѣн ом фоарте ті-кѣлос; орі че дѣтрепрінде ел, ачееа пѣ о фаче пентрѣкѣ есте віне аша, сѣѣ пентрѣ-кѣ аша пофтеще даторіа лѣі, чі пентрѣкѣ дѣкѣ стрѣшоашаса афласе де віне, а фа-че аша ші пѣ алфеліѣ. Орі ѣнде се ла-іе дрѣтѣріле, пентрѣ ел аколо е плін де пѣлѣчі; ел де о тѣтѣрѣ кѣзѣтѣ крѣчпш се теме маї мѣлт ка де пѣкат ші де іад; ѣн іепѣре сѣѣ о кодофанѣ (царкѣ) дѣ а-дѣк фіорі; ел фокѣл че'л пѣтпім рѣтѣчі-торіѣ (каре се паре а кѣдеа дѣ фор-тѣ де стеле, сѣѣ се мінкѣ дѣ времї маї кѣлдѣроасе пе пѣтѣлт), дѣ креде а фі ѣн дѣх рѣѣ, орі че пісікѣ пеагрѣ о креде а фі стрігоаіе (шінкѣ); тоді комедіі (сте-ле кѣ коадѣ) адѣк пентрѣ дѣлсѣл пепоро-чірї, рѣсвоаіе, фоамете, чѣтѣ, періреа лѣ-тпї; орі че воалѣ маї парѣ, зіче кѣ віне асѣпра поастрѣ прпн інфлѣнца вревпї діа-волѣ дін чеї мѣлці ші дакѣ дѣ време де о дрѣгѣлашѣ поапте лініцітѣ каде вреѣ скѣндѣрѣ кѣ стомот, атѣчї ел ка ловіт де трѣспет каде кѣ пасѣл дѣ пѣтѣлт. Фіндкѣ пѣ есте треава лѣі, а черчета, а черка, а кѣцета, а лѣа амінте ла фірескѣл кѣрс ші легѣтѣрѣ а лѣкрѣрілор: аша ѣн лѣкрѣ пѣціп есте дѣ старе аї перде сім-ціріле ші аї адѣче ініма дѣ револѣціе. Фінд сѣпертїціосѣл дедат, а ацента дела оаменї, дела лѣкрѣрі ші дела пѣтеріле па-тѣреї маї мѣлт віне, сѣѣ а се теме де ѣн

рѣъ маї mare, декѣт лар дигѣдѣи mintea чеа съпѣтоасъ съ креазъ, inima лѣи съ а-фль дптрѣ о некѣрматъ мишкаре de фѣри-кѣ шѣ de пѣдежде; ел нѣ кѣпоаще че ва съ зѣкъ odixna дѣн лоптрѣ: зп лемп пѣ-трѣд че лѣчеще ла блѣнда лѣминѣ а лѣней, вп вертѣлед лѣминѣторѣ, о статѣрѣ mare неовѣчѣитѣ вѣзѣтѣ пе дптрѣперек фѣрѣ весте, меланхолика стрѣгаре а знеї вѣхе, дптрѣвп кѣвѣнт, тот че се аратѣ лѣи дп кѣп неовѣчѣит, дп фаче а'шѣ перде кѣм-пѣтѣл шѣ нѣ арапе орѣ дѣ дѣ прѣчинѣ de о несѣферѣтѣ кѣнѣре сѣфметеаскъ, прекѣт шѣ дп фаче а се словози ла о тѣлѣtime de певѣнѣи шѣ грешелѣ, че сѣнт дп старе аї дѣрѣпѣна тоатѣ фѣрѣчѣреа вѣедѣи лѣи. Сѣперстѣдѣосѣл есте непѣтѣнѣос маї пре сѣс de тоатѣ дпкѣнѣреа: ел дп Дѣм-незеѣ нѣ се дпкреде; ел крѣзѣнд кѣ тоа-те зпгѣрѣме лѣмѣи сѣнт пѣне de дѣхѣрѣ некѣрате, de дѣволѣ, de фертектѣторѣ шѣ de стрѣгой, вѣтѣ кѣ тотѣл de пѣрѣндаска тѣ-нѣ шѣ de дпцелѣапта окѣрмѣре а Прове-дѣнѣеї; ла ел нѣще мѣжлоаче негѣоаве пѣ-тѣск маї тѣлт, декѣт прѣнѣпеле знеї ре-лѣцѣи съпѣтоасе, ел зпѣї дпшелѣторѣ, ка-ре се фѣлѣще кѣ скоате драчѣи шѣ вѣнде-кѣ воалеле че пѣмаї Хрѣстос аѣ авѣт прѣ-леж шѣ пѣтере а ле вѣндека, креде маї тѣлт, декѣт ла адеврѣрѣме знеї мѣнѣи съпѣтоасе, каре лар пѣтеа конвѣнѣе ка de доаѣ орѣ дої кѣ сѣнт патрѣ.

Дѣспре стрѣкѣчѣнеа сѣперстѣдѣеї тоѣи дпцелѣнѣцѣи сѣнт дптрѣвп глас. Пѣптрѣ, тоѣи ворѣеаскъ ачѣ тареле шѣ пѣмѣрѣго-рѣвл Гете. „Еѣ“ зѣчеа ел, „зреск сѣперстѣ-дѣа ка зп че, каре есте чел маї стрѣкѣчос дѣн тоате кѣте пот венѣ асѣпра оаменѣлор.“ Сѣперстѣдѣа префаче пе сѣжѣнта шѣ de тоа-

те дрѣждѣиле кѣрата релѣцѣе дптрѣ о дп-вершѣпатѣ тѣрѣаре, каре кѣ фер шѣ кѣ фок прѣпѣдеще фѣрѣчѣреа Фрацѣлор. Чѣ-не нѣ се ва дпгрози асѣпра орѣвѣреї оме-нецѣи, кѣнд ва четѣ дп сѣжѣнта скрѣптѣрѣ, кѣткѣ пе времеа лѣи Моїсѣ ера оаменѣи дп Егѣпт шѣ дп Канаан, карѣи дѣн рѣвпѣ рѣ-лѣцѣоасъ фалче дпшѣ ардеа прѣчѣи лор дп чѣпстеа зѣлор. Чѣне нѣ се се ва мѣнѣна, кѣнд ва четѣ дпсѣш дп ѣсторѣиле ачестеа маї поаѣ (шѣ кѣар дп ѣсторѣиле патрѣлор поастре), кѣткѣ жѣдектѣторѣиле пе зпеле вѣете фетеї вѣтрѣне, каре се хрѣнеа шѣ еле, кѣм пѣтеа, ашѣме кѣ сѣнт стрѣгоаїе шѣ фертектѣтоаре ле ардеа de вѣи. Чѣне нѣ ва рѣдѣка дѣн змерѣ кѣ компѣтѣмѣре, кѣнд ва четѣ, кѣткѣ аша зѣкѣнд пѣмаї дѣзпѣзѣи дп веакѣл ал шаптеспрезечелеа повѣлѣл Галѣмеї требѣи съ закѣ ла прѣнѣсоа-ре осѣндѣт de кѣлѣзѣрѣме, сѣнѣр дѣн прѣ-чѣнѣ кѣ аѣ доведѣт, кѣткѣ соареле стѣ шѣ пѣтѣжѣнтѣл се дптоарче. Сѣракѣл Галѣмеї, ел фѣ осѣндѣт шѣ пѣтѣрат дптре еретѣчѣи!

Нѣ лесне ар фѣ кѣ пѣтѣнѣцѣ, а дѣдѣче ѣсторѣа сѣперстѣдѣеї дела а еї леагѣн пѣнѣ дп зѣлеле поастре. Дптрѣ'ачеа дѣн темѣ-ѣрѣ пѣсихологѣче се поате арѣта, кѣткѣ лѣ-пѣсакѣлтѣреї шѣ крѣда нецѣицѣ фѣсерѣ ѣсвоа-реле прѣтаре а ле сѣперстѣдѣеї. De ачѣ венѣ, кѣткѣ ачѣ сѣлѣватѣчѣи амерѣканѣи, карѣи нѣ кѣпоащеа прафѣл de пѣшкѣ шѣ пѣте-реа лѣи, пе еѣропенѣи дп цѣнеа de фѣи аї черѣлѣлѣи шѣ прѣетѣнѣи а зѣлор трѣспѣторѣ, кѣнд ведеа кѣткѣ ачѣенѣа прѣн фок шѣ сѣ-пет рѣстѣрна ла пѣтѣжѣнт шѣ отореа оа-менѣи дп дѣпѣртаре маї mare фѣрѣ а се апропѣа de дѣншѣи. Дѣн ачѣделѣш прѣчѣнѣи нежпѣвѣдѣатѣл шѣ пѣнѣ асѣзѣи ла тѣлте тѣѣестрѣи кѣрат оменѣцѣи прѣведее ка ла

ниче фермече. De ар фї кзпоскът Егіптенї, Капаней шї Іудейї леціле патзрей маї віне: фъръ лндоїамъ тълцімеа лпшелъторїлор че се пзтеа фертекъторї, пз іар фї пзртат атжтеа веакзрї зїоа кз лзмїнъ, фъръ але аръта тжкар зтзръ de адевър.

Кз лпчетзл зпї пзцінї фзсеръ дързїці дєла проведїнцъ кз дарзрї фїреці маї богате, карїї кзпоскзръ патзра шї вечнїчеле еї леці маї de апроане; сїмцзл пентръ цїїнцє се деценцъ ла джпшї десволтжндзсе кз фолос маре; жздеката ацеръ мї ніцє лпжтмлзрї порочїте ле ажтзръ а дескоперї маї тзлте пзтерї de а ле плантелор шї вієцзїтоарелор, а ле пієтрїлор шї а ле мїнералелор, каре еї деокамдатъ ле тзїпзїръ de кзтръ алдїї, ка прїп лзкрзрїле шї оперъцїїле лор челе некзпрїнсе de тълціме, сзъшї кзщїцє респектзл шї мїпзпареа ачестеїа. Аша кз лпчетїшорзл се десволвї семїнда знеї фїлософїї, каре фзчеа сзъ казте оаменї маї de апроане лп картеа чеа маре а патзрей, de каре отзл атжтеа сзте de анї с'аз мїпзпат фъръ сзъ прїчеапъ дїп тржпса. Лптр'ачеа кзпоскъторїї авжнд кіеа ла сїпзл патзрей лп тжпа лор, кз ачеа цїїа а'шї кзщїга тоате мїжлоачеле, спре а скоате ла пзрере пе тоцїї дїмонїї зпї шї рзї шї прїп ачєаста пе тълцімеа че пзцїїа кзцєта а о лпфржпа дзпъ плак.

Кз ачєастъ препзтїнцъ а дзхзлзї, кз ачестеа кзпощїнцє еї с'ар фї пзтзт фаче фжкъторїї de віне а контїмпоранїлор шї а вїторїмеї; лпсзъ пз тоцїї аз фост тарї дєстзл, спре а'шї вірзї семєцїа шї егїоїзмзл, слзвїчзпї оменїмеї лппзскзте. Маї тзлцї се фолосїръ кз цїїнда лор сїпгзр спре а се лппзлца пе сїне, іар пе попор

а'л цїнеа лп тргоаса пецїїнцъ шї лп о тржндавъ атжрпаре; еї маї воїръ а жзка рзшїпоаса ролъ а зпор лпшелъторї лп рззтъцїї, лп а кзрор тжпї пзхарзл de фертек песте пзцїп се лпплз аша, лпкжт дїп ачєла тоате пацїїле веакзрїлор вебръ сзперстїцїа пзлз ла лпветаре шї ла лзпгоаре. Маї повїм кзцєтаръ чеї маї векї леціслаторї (фжкъторї de леці), карїї пе сїне се сїмцєа а фї кієтацїї, спре а зпї лп соцїєтатеа оменєаскъ ніцє неамзрї лпкзъ фоарте крзде, шї оарешкзт трзїтоаре лптр'зп фєлїз de сзлзвзтъчїме патзралъ: зп Лікзрг, зп Солон, Назма. . . . Фїїндкз ачєцїїа афласеръ лп веакзрїле лор кредїнца деспре дїмонї лп черїз, пе пзтжлт, лп маре, сзпт пзтжлт аджк сздітъ лп дзхзрїле оаменїлор: аша еї пз пзтеа алтфєлїз de кзт а кззта сзъ се фолосєаскъ de ачєастъ лппрецїзраре. De ар фї воїт еї а кзтеза ка сзъ десрзлзчїнезе ачєлеа пзрерї пєззне, атзпчї сїпгзрї ш'ар фї лпкіс калеа кзтръ скопзл че'л авєа. Ка взрвацїї кз дзх ацер, еї пз пзтеа перде дїп ведере орї че прїмеждїї, каре ар фї їсворжт дїп асемєнеа лптрепрїндєре. Кзчї адекъ еї сїмцєа шї атзпчї ачєа че Шїллер аз зїс лп времїле поастре: „Ваї ачєлора, карїї челзї дїп пащєре оръ (сзфлетєцє) лї даъ череаска фжклїє а лзмінеї. Еа пентръ джпсзл пз стрзлзчєцє, еа поате пзмаї апрїнде шї префачє ораше, цзрї лп чєпзшъ.“ Еї кзпощєа кз тзлт маї віне їнїма оменєаскъ, дєкжт сзъ пз прїчеапъ, кзткзъ фрїка de зєї фолосїтъ de о тжпъ лпцєлеаптъ, поате сзъ фїє чел маї пзтерпїк мїжлок, de а лпфржпа астфєлїз de оаменї крззї, шї а'ї deda ла рєгзла шї оржндзїала четзцєнеаскъ. Дєчї еї саз зїсеръ

къ дѣлѣн зейі ар фѣ дѣтъторіі ачелор леці,
саѣ чел пѣдін ле пѣсерѣ сѣпт неміжлочи-
та гаранціе а ачелораші. Еї слѣжба зе-
іаскъ о адѣсерѣ дѣтрѣ о формѣ хотѣрѣ-
тѣ къ о помпѣ маї mare; ашезарѣ мис-
теріі, ші песте тот нѣмік пѣ трежѣрѣ къ
ведереа дін кѣте ар фѣ пѣтѣт сѣгрѣсі а-
скѣлтареа мѣлдімеі кѣтрѣ леці.

(Ва зрѣа)

ШАРЛАХЪЛ *)

Шарлах тѣ воаль кѣмплітѣ, преарѣ, ші аѣ-
рісітѣ,

Din Iad негрешіт веніт, ц'аі лѣдїт венітѣл
тѣѣ

Дѣтре прѣпчїі чеї віонї: Аша фѣ алор
зрсітѣ,

Дѣтр' а тале патїмі греле сѣ дѣ сѣфле-
цѣлѣл сѣѣ.

Дѣцѣрѣл сѣгрѣмѣторїѣ, де каре скриптѣра
скріе,

Кѣ лаѣ трїміс чел Пѣтерпїк егїптенїлор
спре рѣѣ.

Тѣ ераї ш' атѣпчї спѣркѣте! немілостївѣ
зрїе.

*) Ачеаста воаль дѣфрїкошатѣ аѣ дѣчепѣт дѣ
вара трежѣтѣ дѣ маї мѣлте цѣрї а donni ші
а оторѣ фѣрѣ весте не віедїі копїі, не кар-
рїі дѣ 48 де чеасѣрї дї дѣлѣкѣ. Де вѣгат
дѣ сѣмѣ есте, кѣмѣк епїдеміа ачеаста маї
мѣлт копїі чеї маї сѣпѣтошї дї апѣкѣ, ші
не ачештѣ маї мѣлт дї прѣпѣдеде. Дѣ dї-
стрїктѣ Брашовѣлѣ аѣ оторѣт мѣлдіме де
прѣпчї, пѣдеждѣ ші вѣкѣрїа чеа маї вѣпѣ а
пѣрїпділор. Се цїне ачеаста воаль де вѣр-
сѣтѣл пѣрѣпт, ші стѣлѣнеде маї кѣ сѣмѣ
епїдемічеде.

Тѣаї скѣлат сѣ оторї іарѣ, ешїнд дін а-
скѣпсѣл тѣѣ.

Не чеї маї фрѣтошї, прѣпкѣдї, кѣм ші пе
чеї маї дрѣгѣстошї

Ачештѣ і фачї прада та, ох! воаль гро-
завѣ ешї!

Дѣ дѣпечї, сѣгрѣмї дѣ грабѣ, дѣр фѣ кѣт
де сѣпѣтошї,

Не ачештѣ маї кѣ сѣмѣ аї зчїде те сілеці.

Дѣ оторї фѣрѣ де мїлѣ пѣїндѣ дѣ mare
кїп,

Сѣпт прѣ мѣлте доаѣ зїле, а арѣта кѣт
де іѣте,

Кѣмпліт, ші кѣт де грозав лѣкрѣ амарѣл
тѣѣ венїп

Дѣ фрѣцеделѣл лор трѣп, — тѣ шарлах
аѣрїсіте!

Дїстрїктѣл е о довадѣ де а та зчїдере,
Трофеа де вірѣпцѣ аїчї тѣ аї рѣдїкат,
Гропї песте гропї грѣмѣдїндѣ кѣ о таре
пѣрѣдере,

Ші пе мїне ох мѣхпїтѣл! кѣ тотѣл маї
сѣѣшїеат.

Кѣчї а мѣ іѣвїтѣ фїікѣ пѣмаї зна че
авѣм,

Меаї лзато фѣрѣ фрїкѣ, аскѣлтадї пѣрїп-
цілор!

Карїі сїмѣдї а мѣ рапѣ, д'ацї фї орї ші
де че пѣм,

Ші вѣ афлаци дѣтрѣ жале пѣлпгѣнд соар-
тѣ прѣпчїлор.

Ачеаста а мѣ фетїцѣ Корнелїа се пѣмѣ,
Ера вѣпѣ, дрѣгѣлашѣ, о фрѣтоасѣ ші
їстѣцѣ,

Viada mea, ші пѣдѣждѣ, ах! ші вѣкѣria Сѣм vindече рана грѣ. Фіе чѣ че маї
 мѣ — лзато
 De dănsa ераѣ легате дикѣ пѣртѣnd'о Пѣрпите ціе пѣстратѣ. Іат'ѣдї адѣсѣ
 'нбраце. пріносѣл.

Dr. Vasich.

Ах іѣвїтъ фїика мѣ, Корнелїа! дѣпъ тїне
 Мѣ воїѣ тѣлгѣ пѣрѣрѣ, воїѣ плѣнце не
 дпчетат?

Лзатѣ цїе чѣ ам пїердѣт! — Шарлах че
 фѣкѣшї кѣ тїне?

Дпї лзашї ч' авѣм маї скѣмпѣ? ваї таре
 маї дпшелат!

Дпї фрѣнсеши пѣтерїле, іпїма тїо сѣп-
 цераши,

Сѣ'тї отревецї зїлеле, вреаї, сѣмѣ лашї
 фѣрѣ мїлѣ?

Рана д'авѣ астѣнатѣ, іатѣ кѣ іар о крѣп-
 ташї

О рѣпсѣшї іарѣшї тѣрѣат кѣ венїноаса
 та сїлѣ.

Дечї алта пѣм маї рѣмѣне, декѣт а стрї-
 га ла черїѣ

Кѣтрѣ чел че 'ндрѣпѣтѣ тоате: Ох чере-
 скѣле пѣрпите!

Кѣ фїаскѣ змїлїнѣтѣ, фїнд пѣтрѣнс де дѣ-
 рерї

Дцї тѣлѣтѣск шї де чѣста, шї тѣ роѣ
 цїе фѣрпите.

Трїпите пѣтѣрѣ та, карѣ 'нврѣтѣ аї аше-
 зато

Дѣндѣ ал тѣѣ валзам сѣдпнт цї ла тїне
 тїкѣлосѣл

D I N G E T E.

Тот атѣта есте, а фї om de rang, саѣ
 om de жос, че авем оменек тот тревѣіе
 сѣ спѣлѣм.

Еѣ а'ш вреа а тѣ пѣрта кѣ тїне чїп-
 стїт, фѣр'ка сѣ не дппѣрекет, дар аста
 нѣ се поате. Тѣ те порѣдї фалч шї те пѣї
 дптре доаѣ сказне, партїзанї нѣ кѣщїцї
 шї дцї перзї прїетїнї. Чѣї сѣ фїе дїнтр-
 ачааста?

— Дп ексамїнатор вѣтрѣш шї вѣп зї-
 че зпѣї школарїѣ ла зреке:

Etiam nihil didicisti,
 шї дп сѣфере сѣ треакѣ де вѣп.

— Сѣпт оаменї, карїї іѣвѣск шї казѣтѣ
 че се потрївѣще кѣ дѣпшїї, шї іарѣшї де
 ачеїа, карїї іѣвѣск шї алеаргѣ дѣпѣ ачѣса
 че лї се дппротївѣще.

— Сѣпт оаменї, карїї нїчї декѣм нѣ
 рѣтѣческ, кѣчї еї нїчї одатѣ нѣ дпнтрѣпїнд
 вреп лѣкрѣ дпделпт.

— Оаменїї кѣ мїнте сѣпт т. deазна
 чел маї вѣп Conversations-Lexicon.